

Пивоваров В. М.

ПЕРЕДМОВА

Спілкування в державному, політичному, суспільному, господарському житті, в органах управління, прокуратури, юстиції, налагодження ділових стосунків між організаціями, установами має здійснюватися державною мовою з високим рівнем культури мовлення. Навчальний посібник «Мова української юриспруденції» охоплює матеріал з різних важливих питань функціонування української мови в юриспруденції, зокрема аспекти взаємодії мови і права, особливості мовної політики та законодавства про мову, нормативність сучасної української літературної мови, специфіку юридичної термінології, своєрідність юридичної стилістики та ін. Опанування цих тем допоможе юристові краще оволодіти правильним усним і писемним мовленням як важливими складовими частинами його мовної та мовленнєвої компетентності.

Вивчення теоретичних питань і виконання практичних завдань дасть змогу вдосконалити вміння та навички з вироблення культури фахового мовлення; використання правил мовленнєвого етикету під час ділового спілкування; дотримання вимовних та акцентуаційних норм в усному мовленні; застосування орфографічних, пунктуаційних норм у писемному мовленні; свідомого використання юридичної лексики; розуміння сутності термінологічної лексики права; розрізнення паронімів, синонімів, омонімів; використання фразеологічних сполук у юридичних текстах; користування різними довідковими джерелами, словниками, зокрема юридичного спрямування; застосування словотвірних, морфологічних, синтаксичних норм як в усному, так і писемному мовленні; складання документів, правильного їх оформлення; доцільного відбору й доречного використання мовних засобів відповідно до поставленого завдання; здійснення контролю за власним мовленням.

Додатки містять зразки документів щодо особового складу, типові лексичні і граматичні помилки та їх правильні відповідники, словники складних випадків наголошення, сталих нормативних висловів, словник фемінітивів, основні зміни до Українського правопису, кличний відмінок

Передмова

власних імен, правила скорочення слів, що допоможе перевірити та закріпити набуті знання.

Навчальний посібник покликаний поглибити знання з української мови, сприяти осмисленому опрацюванню наукової, спеціальної літератури (словників, довідників, інших джерел), закріпити вміння грамотно складати документи з дотриманням мовних і правових вимог.

Автори сподіваються, що запропонований посібник допоможе спеціалістам у галузі права поглибити знання з мови, удосконалити мовні навички, суттєво підвищити рівень мовленнєвої та комунікативної компетентності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

МОВА УКРАЇНСЬКОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Навчальний посібник

Харків
«Право»
2020

УДК 340.113(477)(075)
М74

*Рекомендовано до друку засіданням кафедри культурології
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 2 від 23 вересня 2019 р.)*

Автори:

В. М. Пивоваров, канд. філол. наук; *О. М. Єрахторіна*, канд. філос. наук; *О. А. Лисенко*, канд. філол. наук; *О. В. Прудникова*, д-р філос. наук; *Л. М. Сідак*, канд. філос. наук; *М. Б. Ценко*, канд. філос. наук; *О. А. Шумейко*, канд. філол. наук

Рецензенти:

В. П. Симонок, д-р філол. наук, проф. (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого);

Л. Г. Савченко, канд. філол. наук (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна);

Т. М. Берест, канд. філол. наук (Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»)

Мова української юриспруденції : навч. посіб. / В. М. Пивоваров, М74 О. М. Єрахторіна, О. А. Лисенко та ін. – Харків : Право, 2020. – 330 с.
ISBN 978-966-937-783-8

Навчальний посібник містить відомості про мовні норми, їх різновиди та правильність застосування у сфері юриспруденції. Охарактеризовано стилі мови, зокрема офіційно-діловий, викладено особливості усного та писемного мовлення, наведено класифікацію документів та вимоги до їх складання. Система вправ і завдань на володіння писемним мовленням допоможе закріпити знання з мови, підвищить загальну культуру мовлення, зокрема юриста.

Для студентів юридичних спеціальностей, а також тих, хто прагне поглибити мовні та мовленнєві компетентності.

УДК 340.113(477)(075)

© Пивоваров В. М., Єрахторіна О. М., Лисенко О. А. та ін., 2020

© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-937-783-8

ЗМІСТ

Передмова	6
1. ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	
1.1. Мова української юриспруденції	8
1.2. Поняття національної та літературної мови	12
1.3. Державна мова та її функції	13
1.4. Законодавчі акти про державну мову	16
Блок самоконтролю № 1	24
<i>Контрольні питання</i>	24
<i>Практичні завдання</i>	24
2. ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ СТИЛІСТИКИ	
2.1. Функціональні стилі української мови	25
2.2. Науковий стиль	26
2.3. Офіційно-діловий стиль	29
2.4. Публіцистичний стиль	31
2.5. Епістолярний стиль	34
2.6. Розмовний стиль	35
Блок самоконтролю № 2	36
<i>Контрольні питання</i>	36
<i>Практичні завдання</i>	36
3. НОРМАТИВНІСТЬ МОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	
3.1. Норми мови та їх типи	40
3.2. Орфоепічні норми української мови	41
3.3. Акцентуаційні норми (наголошування)	43
3.4. Орфографічні норми	45
3.5. Пунктуаційні норми	45
3.6. Морфологічні норми	47
3.7. Синтаксичні норми	50
3.8. Стилїстичні норми	57
Блок самоконтролю № 3	58
<i>Контрольні питання</i>	58
<i>Практичні завдання</i>	58